

Mida toob alanud aasta Tapa linnale?

Aasta alguses on õige hetk heita pilk sellele, mida linnas 2005. aastal kavandatakse.

Plaanide aluseks on linna arengukava ja volikogus lugemisel olev linnaelarve. Teist aastat mõjutab linna rahakoti paksust see, milline on iga registrise kantud maksumaksja brutosisetulek. Igalt maksustatud kroonilt tuleb 2005. aastal 11,6 senti linna eelarvesse. Jäeb loota, et tapalaste sissetulekud aastal 2005 kasvavad ja tänu sellele ka linnaelarve suureneb. Investeeringud näitavad ära omavalitsuse võimekuse ja selles osas on rõõm tõdeda, et jätkuvad investeeringud haridusobjektidesse.

Tapa lasteaiaid saavad investeeringu kokku summas 6 miljonit krooni. Lasteaed Pispõnn saab sellest summast uue katuse, ventilatsiooni- ja küttesüsteemi. Lisaks vahetatakse välja aknad ja soojustatakse otsaseini. Lasteaed Vikerkaar saab uued aknad ning uue kütte- ja ventilatsioonisüsteemi.

Koolide renoveerimiseks on praegu vahendeid 2 miljonit krooni. Seda on vähe, et ehitada valmis Tapa gümnaasiumi ventilatsioonisüsteem ja Tapa vene gümnaasiumi uuele osale uus katus. Loodame siiski leida lisavahendeid, et teostada nimetatud tööd täies mahus aastal 2005. Linnale kuuluva MTÜ Arenduskoja hoone saab uue katuse. Tapa hooldekodu ja Lastekaitse Ühingu maja saavad uued aknad.

Kõnni- ja sõiduteede osas jätkuvad tööd 1. Mai tänaval. Kaasaege tänavalgustuse ja elektrisüsteemi valmimise järel tehakse uus kõnnitee mõlemale poole kuni Lembitu tänavani ja ühele poole kuni Eha tänavani, sõidutee saab uue profiili ja seejärel pinnatakse. Kõnniteed ehitatakse Lembitu tänavale Mai ja Öhtu tänavale lõigus. Kooli tänavalt lõ-

petatakse pooleliolev kõnnitee. Sõiduteedest saab mustkatte Kalda tänav ja pinnatakse Öhtu puistee, Lembitu, Turu, Pargi tänavale lõigud.

Aasta alguses jõuab volikogus otsustavasse järku haldusreformi ühinemislepingu hääletamine. Selle protsessi ümber tõusnud mõttevõlgatused linnalehes meenutavad vägisi enne spordihoonet ehituse alustamist kõlanud avaldusi samadelt isikutelt. Ennustati tollal spordihoonet ehitusega kaasnevat katastroofi linnaelarves ja elu seiskumist kuni hoone vähese kasutamiseni. Spordihoonet intensiivne kasutamine täna ja linna tuntuse kasv näitavad, et aastaid tagasi tehti õige otsus. Arusaadavalt on otsustamisel võimalus, et kõik ei lähe nii nagu plaanitud. Kas rahareformi läbiviimisel 1992. aastal teati lõpuni kõiki üksikasju? Nüüd tuuakse seda reformi eeskujuks kogu maailma majanduses.

Rakvere linnavalitsust kritiseeriti eelmisel aastal palju enne keskvaljaku lõplikku valmimist – 12 miljoni kulutamist peeti lihtsalt raiskamiseks. Täna tuntakse aga valminu üle kadedust kogu riigis. Loodan, et alanud aastal leiavad paljud tapalased võimaluse midagi linna heaks vabatahtlikult korda saata, olgu selleks siis oma koduümbruse korrastamine või surnuaiale aia ehitamine.

Samuti kutsun kõiki ühiselt mõtlema sellele, kuidas saaksime aidata rootslasi, kelle pere liikmed hukkusid aastalõpus Lõuna-Aasia looduskatastroofis. Võimalik, et meie sõpruslinna Trosa elanikud vajavad meie reaalselt toetust.

Tegusast aastat teile kõigile!

Kuno Rooba

Helmut Elstrokilt ilmub uus raamat

Helmut Elstroki kui kirjamehe ja kunstniku poolt ladusalt kirja pandud lugedes on tunda koduarmastuse soojust ja näha meie maakohtade ilu. Vanemates, mitmeid aegu üle elanud inimestes tekitavad need seoseid oma noorusmaaga. Nooremate jaoks annavad kaugema aja elupildid head lisamaterjali ajaloo ja looduse tundmaõppimiseks.

Uue raamatu "Peegeldusi elurajalt" esmimene peatükk "Looduse lood" viib lugeja Kõrvemaa metsadesse, kalavetele ja kadunud külade elanike eluradadele. Autor on heitnud pilgu ka omanäoliste kohanimedele, mis kipuvad nüüdisajal paraku unustusse jääma.

Ülikool ja jahiretked

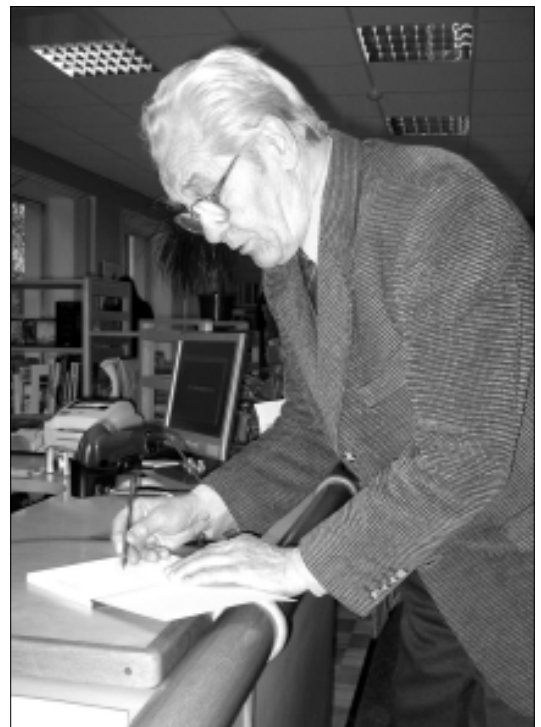
Jahimehena on Elstrok kirja pannud huvitavaid jahilugusid. Ja mitte üksi loodusest, vaid ka tumedamalt poolelt, mille varjud ulatuvad kohtusaalideni. Elamuslikult annab ta edasi kalaretkede võlu ja vaeva. Üks angerjapüügilugu leidis aset otse vene piirivalvurite nina all pihlapuude varjus.

Stuudiumi ajal, koolmeistrilöötlis ja ühiskondlikus tegevuses on hea suhtleja Elstrok kokku puutunud üsna paljude väljapaistvate inimestega.

Õpingutest Tartu ülikoolis meenutatakse lugupidamisega tolleaegset rektorit Teodor Klementit, kes julges keerulisel ajal Moskva korraldusest mööda vaadata ja võimaldas Elstrokil saksa-aegse õpetajate seminari lõputunnistusega Tartu ülikoolis õpinguid jätkata. Värvikaid mälestuskilde on kirja pandud õppejõudude Paul Ariste, Eduard Vääri, Juhan Käosaare ja teiste kohta.

Pikemalt tehakse juttu Oskar Kuningast, kes oli nõukas kaasalooja Viru-Nigula kodu-uurimises ja kirjandusringi tegevuses. Mitu lehekülge mälestuste ridu on väärinud Elstroki õpilane, söber ja luuletaja Mart Mäger. Autor heidab mälestustes valgust ka oma vanavanemate ja isa-ema elurajale.

Üksikasjalikumalt meenutab ta oma mitmeid töökohti neil karmidel heitlikel aegadel. "Neli meesõpetajat ühes väikeses maakoolis 1950. aastatel – see oli tähelepanuväärne. Olin Ruila kooli direktor 1951–1957. Õpetajatest olid meil tõessti pooled mehed. Aga olulisem veel: need

Helmut Elstrok kinkis oma autogrammiga uue raamatu "Peegeldusi elurajalt" ka Tapa linnaraamatukogule.

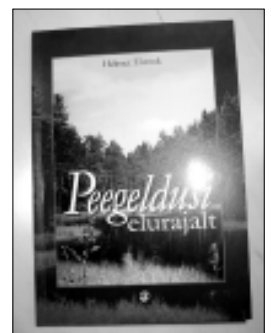
mehed olid omaette isiksused," kirjutab Elstrok.

Feliks Tunglaga käidi koos jahiretkedel. See aitas unustada töömuresid. Küllap tulid metsas veedetud tunnid eriti kasuks Feliksile, kelle abikaasa kandis Venemaal pikka karistust ja kes pidi selle pärast tõrjutust taluma. "Väike tütar Leelo oli sel ajal üksi kodus ja ootas kannatlikult isa koju ning oli iga tema tuleku üle rõõmus," meenutab Elstrok.

Pikad rännaaastad

Helmut Elstrok kui "valel poolel" sõdinud mees ei tohtinud kauaks ühele kohale, eriti hariduspõllul, peatuma jääda. Ruilast kulges tema tee edasi ehitusmehena mitmetele objektidele. Desintegraatoris maalriina töötades oli tal kokkupuuteid ka tehnikateaduste doktori Johannes Hindiga, kelle juhtimisel valmistati tol ajal kuulsat imerohtu AU-8.

Mahus elanud mehena kirjeldab Elstrok kaasaelavalt Tammealuse hiie taasrajamise lugu Sammas. "Rahvas käis alikal, tamme juures jutustati suure tamme lugu, lõkke ääres

Helmut Elstroki uue raamatu esikaas. Fotod Heiki Vuntus

võeti sõna. Sooja päikesepaistes istutati 150 noort tamme," kirjutab Elstrok.

"Kuhu küll need poisid jäid?" esitab autor mõtliku küsimuse raamatu viimastel lehekülgedel. Meenutab siis sõpru, koolivendi ja sõjakaaslast. Enamik on juba igavesele puhkusele läinud, paljud koolivennad ebaõiglaselt vara. "Sõda võttis..." nendib autor nagu kurva võitu tagasivaatel raamatu järel sõnas.

Erich Meerja

**Alates 1. jaanuarist 2005
on Eestis tunnipalga alammääraks
15 krooni 90 senti ja
kuupalga alammääraks täistööaja korral
2690 krooni.**

**Alates 1. jaanuarist 2005 on üksikisiku
tulumaksuäär senise 26 protsendi asemel 24
ning tulumaksuvaba miinimum on senise 1400
krooni asemel 1700 krooni.**

Mida toob tulevik?

Alles see oli, kui saatsime ära 2004. aasta. Aasta lõpp on alati kujunenud tagasivaatamise ajaks. Meenutatakse möödunud, tuntakse rõõmu tehtud tööst ja saavutustest, aga ka vaetakse möödalaskmisi. Kas ikka oli kõik tehtud eesmärkide saavutamiseks või oleks midagi saanud teha paremini? Algavaks aastaks tehakse uusi plaane. Loodetakse, et elus läheb paremaks. Igaüks meist annab sellesse oma panuse, sest iga perel on omad soovid, mis vajavad teostegemist.

Soovidest tegelikumini on pikk tee – tuleb kaaluda, mõelda, arvestada olemasolevate võimalustega. Eesmärgi saavutamiseks tuleb paljustki loobuda, aga seda suurem on pärast rõõm saavutatud üle. Ka vähesel rahaga võib palju korda saata. Tuleb lihtsalt osata raha õigesti kasutada. On ju vana tõde, et mõni inimene elab väiksema sissetulekuga palju paremini kui teine oma suurte rahadega, ning tegelikult olevat raha alati vähe. Raha lihtsalt ei jätku kõikide plaanide täitmiseks. Selle probleemi puutute kokku iga päev – olgu siis teie koduse või linna eelarvega või hoopis riigi omaga.

Erandiks pole siin ka meie kodulinn. Tihti on kuulda, et tööde teostamiseks puudub raha. Paljud plaanitud tööd jäävad tegemata just selle põhjusel. Millised on meie linna saavutused möödunud aastal? Millised muutused on Tapal toimunud? Mida on tehtud elanike elujärje parandamiseks? Koigepealt tuleb meelde muusikakooli hoonega seonduv. Keset linna asuv hoone tegi läbi tõesti väga suure muutuse. Linna mõlemas gümnaasiumihoones tehti samuti ära suur remont. Jätkuvalt ehitatakse välja Tapa Väljaõppekeskust. Paljud inimesed on seal tööd leidnud. Samuti on avanenud võimalus käia tööl väljaspool Tapat. Veel on mõned tänavad saanud uue katte, Ülesõidu tänav sai uue kõnnitee. Ega neid asju eriti palju ole.

Linna üldpildist jäävad silma ikkagi valukohad. Neid on aga kogunenud päris palju: räämas kesklinn oma varemte, koristamata parkide, haljasalade, mänguväljaku ning ülesvõetud kõnniteedega. Liivatamata ja libedad tänavad. Endine sõjaväelinnak oma varemte ja tondilossidega, turul valitsev korralagedus, lagunev jaamahoone, üle aasta kasutuseta seisnud kallist raha maksnud bussiootepaviljon, mis nüüdseks ilma jäänud juba kolmest klaasist. Huvitav oleks teada, mis vahenditdest seda remontima hakatakse, kui üldse hakatakse. Või oodatakse ära Tapa valla aeg, sest siis tulevad suured rahad ja kõik meie mured on korrapealt murtud. Terve möödunud aasta ja veidi rohkemgi on meie "linnaisad" tegelelenud oma suure unistuse, nn Suur-Tapaga. Küll on koosolekul ja ajakirjanduses kiidetud uue omavalitsuse eeliseid. On korraldatud nimekonkurssi, tehtud uuringuid jne. Paistab, et kogu energia on läinud veel sündimata lapskuse ülistamisele ja tegelikult linnaprobleemid on jäänud hoopis tahaplaanile.

Lugedes ühinemislepingus olevaid lubadusi meid mõne aasta pärast ootavast elust Tapa vallas, tulevad tahmatult meelde aastatagused lubadused. Ka siis lubati, et inimeste elujärg paraneb, et saabub meie helge tulevik – kommunism. Isegi aastarv oli paika pandud, millal see õnneaeg saabuma pidi. Mis sellest kõigest välja tuli, mäletavad veel paljud meie hulgas. Karta on, et samasuguse õhu-

losside ehitamisega on tegu ka meie kõnealusel ühinemislepingus ja selle lisades. Kuidas on see võimalik, et ühinedes kõik korraga laabub, iseseisvalt aga mitte kuidagi hakkama ei saadud. Kust ja kelle arvelt küll need suured rahad tulevad, et on võimalik teha selliseid investeeringuid? Ega Tapal midagi väga erilist plaanis polegi kui mitte arvestada järjekordset lubadust viadukti ehits käiele võtta. Aga Lehtse ja Jänedade elanike meelitimisega on juba palju rohkem vaeva nähtud. Mida küll kõike on kokku lubatud: valgustatud teid ja suusaradasi, jalgrattateid ja Kalijärve puhkeala väljaehitamist, veevärki ja kanalisatsiooni, Jänedade Spordihoonet rekonstrueerimist, seltsimajade, kultuurimajade, koolimajade ja lasteadeade remonti jne. See kõik on ju väga ilus. Aga liiga ilus, et olla tõsi.

Kui ühinemine üldse toimubki, siis võitjad siin ei ole. Kui, siis ainult nn "vanad tegijad" – need, kes seda ühinemist praegu organiseerivad. Nemat saavad kätte oma hüvitised, ühinemistoetusest kaetakse veel kõik ühinemisega seotud kulutused, ja ongi kõik. Investeeringuteks seda raha ei kasutata. Paistab, et seda ühinemisprotsessi viiakse praegu edasi ainult enesereklaami pärast. Vaadatakse, milliga me hakkama saime, millise märgi me endast jätame. Alles see oli, kui enesereklaami pärast lausa linna nime muutmata kiputi. Ühinemisega seonduv on olnud seni asjaosaliste pärusmaa. Ühinemislepingu ja selle lisadega tutvumine pole aga lihtsal linnakodaniku sugugi lihtne. Kaugi oli see peaaegu salastatud, sest linna koduleheküljele ilmus ta ka vahetult enne Kultuurikojas toimunud linnarahvaga planeeritud kohtumist. Vaevalt keegi jõudiski lepingusse koosoleku ajaks süveneda. Ajakirjanduses ilmunud materjalide põhjal võis järeldada, et ühinemisega on kõik korras, et see on kõigile osapooltele kasulik. Hr Rooba lubas oma artiklis "Mis kasu saab Tapa haldusreformist" muuhulgas, et ühinemisega kaasnevatest õhustest informeeritakse linnakodanikke õigeaegselt. Ühtki sellist artiklit aga ei ilmunudki.

Praegused suured otsustajad ei vastuta ju millegi eest. Nemat toimivad põhjuseks järgi – pärast meid tulgu või veeuputus. Vastutajateks jäävad uue omavalitsuse juhid, kannatajateks aga elanikud. Tõsi, esialgu plaanitud Suur-Tapa on aja jooksul tükk maad väiksemaks jäänud. Inimesed on oma valiku teinud, osa Saksi vallast tahab jätkata hoopis Kadriina valla koosseisus, samuti ka Ridaküla.

Lõpetuseks veel kord meie praeguste probleemide juurde. Miks tuuakse meie tegemata töodes alati põhjuseks rahapuudus? Need ei ole sugugi väikesed summad, mis linna eelarves on ette nähtud teede ja tänavate korrahoiuks, parkide ja haljasalade hoolduseks jne. Linnakodaniku nahtaksin teada, kellega on linnal sõlmitud vastavad lepingud. Kes on vastutav, et kõnniteed oleks liivatatud, bussipeatused koristatud jne. Kes vastutab linna heakorra eest? Usun, et konkreetsed vastused nendele küsimustele huvitavad teisigi linnakodanikke.

Kallid kaaslinlased! Vaadake, kuidas elatakse mujal! Kaugele polegi vaja minna, käige korraks ära näiteks Rakveres. Linn areneb lausa iga päevaga. Pidevalt ehitatakse midagi, remonditakse vanu hooned, ning kui puhas on linn.

Helle-Anne Org

Omavalitsusliit esindab maakonda

Arutelu loodava Tapa valla maakondliku kuuluvuse üle on väga teravalt üles tõstnud küsimuse maakonna olemusest, vajalikkusest ja mõjust elanike toimetulekule.

Arvamused on seinast seinast – mõni arvab maakonnast pea kõik sõltuvat, mõne arvates on maakond ajalooline moodustus, millest ei sõltu enam midagi. Tõsi ta on – maakonna haldustasand on Eesti kolme haldustasandiga (kesk-, maakondlik ja kohalik tasand) võrreldes kõige nõrgem ja ebaselgema staatusega.

Seaduse järgi jaguneb Eesti territoorium maakondadeks, valdadeks ja linnadeks, kusjuures maakonnas teostatakse riiklikult, valdades ja linnades aga omavalitsuslikku haldamist. Täna on selge, et riigi keskvoim liigub tsentralismi ja harukondliku juhtimise suurendamise teed. Maakonna tasandit on nõrgestatud uute nn toimealade moodustamine, üle aasta kestnud (ja mõnel pool siiani kestvad) segadused ning võimuvõimude maavanemate ametisse kinnitamisest ning samuti ebaselgus maavalitsuse ülesannete osas. Aasta-aastalt on kärbitud maavanema rolli ja otsustusõigust maakonna arendamisel, samuti on peaaegu kadunud maakondlikult kasutatavad finantsvahendid.

Maakondlikule omavalitsustele liidule on seadusega pandud kaks põhilist ülesannet – maakonna omavalitsuste koostöö kaudu maakonna tasakalaustatud ja jätkusuutlikule arengule kaasaaitamine ning maakonna kultuuritraditsioonide säilitamine ja edendamine; teiseks maakonna esindamine ja omavalitsuste ühiste huvide kaitsmine.

Lääne-Viru Omavalitsuste Liidule (VIROL) oli tänavune juha 13. tegevusaasta. Lääne-Viru maakonna omavalitsuste koostööorganisatsioon loodi ajal, kui mõnes kohas toimusid veel külanõukogud ning maakonna elu juhtis teise tasandi omavalitsusena maavolikogu. Algu peamiselt informatsiooni vahendamise tegelemine omavalitsusjuhtide ümarlaust on aastatega kujunenud tugev koostööorganisatsioon, kes on laiendanud oma tegevusvälja maakonnaelule juhtimises.

VIROLile oli 2004. aasta omavalitsuste koostöö arengu mõttes edukas aasta. Käivitati kaks suure perspektiiviga kogu maakonna arengut mõjutavat projekti. EL Ühtekuuluvusfondi toel algas Lääne-Viru veemajandusprojekti ettevalmistav etapp. Selle tulemusel valmivad maakonna 17 linna ja valla veemajanduse investeringuteks vajalikud uuringud, kaardistused ja analüüsid. Nende alusel koostatakse 2006. aastaks rahastamisaotlus investeeringute saamiseks

Jaan Löönik on Lääne-Viru Omavalitsuste Liidu tegevdirektor ja Tapa linna elanik.

Foto Heiki Vuntus

eeldatava kogumahuga üle 20 miljoni euro.

Omavalitsuste maakondliku ühistegevuse korras hakati täitma ka 1. maist jõustunud jäätmeseaduse nõudeid. Ühis- hanke korras on ühtse malli järgi koostatud kohaliku jäätmehoolduseeskirja ja jäätmeveo piirkondade kehtestamise eelnõud, samuti tasuvusuuring maakondliku jäätmeajama rajamiseks. Koostamisel on jäätmevaldajate register. Ühistegevuse eesmärgiks on korraldada ühiselt korraldatud jäätmevedu, tagamaks kogu maakonna kaetus sarnase kvaliteediga teenusega ning rajada 2007. aastaks maakonda keskne jäätmesorteerimisjaam hoidmaks jäätmeveo hindu võimalikult madalal tasemel.

Alahinnata ei saa ka muud VIROLi poolt tehtud – üleriigilise laulu- ja tantsupeole ettevalmistamist, maakondlike aineseksioonide ja õpilasürituste rahastamist, maakondliku haridusliku analüüsimist ning haridusprobleemidega tegelemist, omavalitsustöötajate koolitamist jne.

Aktiivne tegevus toimus ka rahvusvahelises 3+3 koostöös, kus Eesti partneritest osalevad ka Jõgeva ja Ida-Virumaa omavalitsuste liidud. EL Phare CBC programmi rahastamisel aitas VIROL kaasa Tapa-Saksi-Lehtse ja Tamsalu piirkonna ühinemise ettevalmistamisele, maakonna kutseõppeasutuste õppekavade arendamisele, üld- ja kutseõppeasutuste koostöö edendamisele ning veemajandusalaste teadmiste levimisele kohalike spetsialistide ning kooliõpilaste seas. Maakonna esindamise ülesannete täitmise võimalustega on lood kehvemad. Ka maa-

kondlikel liitudel pole enam senist otsustuspädevust riiklike vahendite suunamisel. Nii ei küsi riik enam liidu (s.o omavalitsusjuhtide ühist) arvamust riiklike investeeringute programmi kinnitamisel, kaotatud on maakondlikud tasandus- ja toetusfondid.

Ära on kadunud ka senitõimunud dialog keskasutuste ja maakondlike liitude vahel. Regionaalminister, kes pidas regionaalhalduse muudatuse kõige olulisemaks eesmärgiks regioonidele otsustamisõiguse, raha ja vastutuse juurdeandmist, pole pidanud vajalikuks või võimalikuks maakondlike liitude juhtidega ühise nõupidamise laua taha istuda. Sarnaselt käituvad ka mitmed teised ministriüriimid ja keskasutused.

Peaaegu suhtumist maakondlikesse liitudesse ja kirjeldatud suundumisi Eesti regionaalselt tasakalaustatud arengule äärmiselt ohtlikuks. Kui maakondlike liitudega, kes on seadusega pandud maakonda esindama, ei pea riigi keskvoim vajalikuks regulaarseid konsultatsioone, siis on ka see üks märk keskvoimu nõrkumiseks.

Kui riik maakonnas koordineerimisfunktsiooni ei täida, siis peab omavalitsusliit vaid oma ressursi toel maakonna kui terviku huve kaitsma. Maakondlike liitudele on valida, kas tegeleda vaid mõne suurema omavalitsuste ühisprojekti või ikkagi püüda esindada ka maakonda ja kaitsta oma liikmete huve. Lääne-Viru Omavalitsuste Liit peab oluliselt mõlema ülesande täitmist.

Jaan Löönik

Omavalitsus võib suvest tööle võtta korrakaitseametniku

Vabariigi President kuulutas 21. detsembril 2004. a välja Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse muutmise seaduse, mis jõustub 2005. aasta 1. juunil.

Selles on öeldud, et kohalik omavalitsus võib moodustada valla- või linnavalitsuse korrakaitseüksuse või nimetada ametisse korrakaitsega tegeleva ametniku (korrakaitseametniku), kelle põhiülesanne on osaleda avaliku korra tagamisel ja teostada valla- või linnavolikogu poolt vastuvõetud eeskirjade täitmise üle järelevalvet kohaliku omavalitsuse määratud tööpiirkonnas. Korrakaitseüksuse ja korrakaitseametniku tegevust finantseeritakse kohaliku omavalitsuse eelarvest.

Korrakaitseüksuse moodustamise ja lõpetamise või korrakaitseametniku ametikoha loomise ja koondamise otsustab valla- või linnavolikogu. Korrakaitseüksuse alluvus, tööpiirkond ja täpsemad ülesanded sätestatakse valla- või linnavolikogu poolt kinnitatavas põhimääruses. Korrakaitseametniku ametiko-

ha moodustamisel valla- või linnavalitsuse sätestatakse korrakaitseametniku alluvus, tööpiirkond ja täpsemad ülesanded korrakaitseametniku ametijuhendis. Korrakaitseametnikule laiendatakse avaliku teenistuse seadus.

Korrakaitseüksus ja korrakaitseametnik teevad oma ülesannete täitmisel koostööd teiste kohalike omavalitsuste asutuste, riigigorganite, politseiasutuste, eraõiguslike juriidiliste isikute ja kodanikega ning nende ühendustega.

Politseiasutused osutavad valla- või linnavalitsusega sõlmitava lepingu alusel abi korrakaitseüksuse ja korrakaitseametniku väljaõppele ja täienduskoolitusele.

Korrakaitseametnikud kannavad kohaliku omavalitsuse sümboolikaga vormiriietust või muid neid eristavaid ametitunnuseid, mis erinevad selgelt poliitsei omadest. Korrakaitseametniku vormiriietuse ja muud ametitunnused kehtestab siseminister määrusega.

Riigi Teatajast

Jutumemm enda tehtud muinasjutte Tapa mudilastele vestmas.

Foto Kaili Terask

Meenutusi möödunud aastast

Elame mõned päevad juba uues, 2005. aastast. Veel on kohane soovida kõikidele lehelugejatele head uut aastat!

Vana aasta kiired tööd ja tegemised hakkavad meil kõigil juba tasapisi ununema. Seda aga ei saa kuidagi öelda Pisipõnni lasteaiaväna rühma lapsed. Neil on just möödunud aasta jõuluajast erakordselt toredad ja unustamatud mälestused. Nimelt käisid lapsed õpetaja Irina ja Karini eestvedamisel ära päkapikumaal. Kuigi sõit Kohtla-Nõmme Estonia endisesse kaevandusse, kus päkapikumaal asus, vältas peaaegu paar tundi, möödus see laste jaoks märkamatult.

Päkapikumaal värvavas ootas lapsi esimene meeldiv üllatus. Iga päkapikumaale saabuja sai särasilmiselt päkapikult "pilet-piparkoogi", mis avas pääsetee päkapikumaal saladustesse. Edasi siirduti päkapiku saatel tollipunkti, kus päkapikumaal tolliametnik kontrollis lõbusa huumori saatel ega lapsed "keelatud kaup" päkapikumaale kaasa pole toonud. Tollipunkti jäi maha meie päkapikumaal käimist tõestav plaat kirjaga „Tapa lasteaias Pisipõnn“. Selle kinnitamise au

osutus lasteaiaväna vanemale kaasas olnud kasvandikule Andreasele. Töö naela ja haamriga vajab ju oskusi!

Edasi juhtus veel palju põnevat. Kõigepealt sõit allmaarongiga. See viis lapsed aina sügavamale ja sügavamale päkapikumaale. Maasügavuses said lapsed järgmise päkapiku juhendamisel päris kirka abil "pruuni kulda" ehk kivisütt rauda. Seejärel said lapsed vaadata ja osa võtta päkapikkude igapäevaelust, töödest ja tegemistest Nad said näha ja katsuda neid kodumasinaid, mille abil päkapikud oma pesu pesevad ning triigivad. Eriti avaldas lastele muljet telefon, mille abil päkapikud jõulutaadiga ühendust peavad. Koos päkapikkudega sepsitist veel õnne, meisterdati ingliskeelset ja mängiti võistlusmänge.

Jõulumaal kogetu oli väga tore! Fantastilist päeva, mida koos päkapikkudega veedeti, aitab kodus taas meelde tuletada igapäevaelu kingitud meene – "uneliivakotike", mis õhtul padja all peidus olles meeled taas päkapikumaale viib!

Tea Välk,
lasteaias "Pisipõnn" juhataja

LUGEJA KIRJUTAB

Jõulud eesti muusikaga?

Kasutan meeldivat võimalust tänada Tapa puhkpilliorkestrit eesotsas dirigent Jüri Söbiva toreda õhtu eest 12. detsembril.

Kontserdile häälestas jõulumeeloolu, tehes seda reipalt ja rütmikalt, tasakaalustamaks pimedust väljas. Hubase meeloolu tekitasid ka dirigendi huumorikad "vahelugemised". Ühes "vahelugemises" väljendatud mõtet – õelgu rahvas oma soove – arendangi siin.

Mulle jäi nimelt arusaamatuks, miks oli kuulda nii vähe eesti muusikat, praktiliselt ei olnudki. Kujunes see juhuslikult nii või oli palade valik teadlik? Võib-olla tunduvad jõulud kellelegi läänest sisse toodud pühadena, mida on sobiv tähistada "välismaa muusikaga"? Jõulud on ju vana eesti püha tähistamaks talvist pööripäeva. Seda pööripäeva tähistab küllap enamik maailma rahvastest. Muidugi on meie kommetes üht-teist võõrsilt sisse tulnud, näiteks kuusk olevat hilisemal

ajal sisse toodud mood. Väga kauneid jõuluteid saab ju teha õlgedest.

Minu küsimus ongi – miks mitte mängida nii jõulu- kui ka muul ajal rohkem eesti puhkpillimuusikat? On ju olemas küllalt eesti autorite loodud palu. Samuti oleks huvitav kuulda uuesti mõnda ajahambale vastu pidanud pala, näiteks "Eesti I lauluerepertuaarist". Oli ju puhkpillimuusika traditsioon üks ärkamisaja olulisemaid. Meenutagem siis jõuluajaga neid tublisid eesti mehi, kes kitsastest oludest mängisid siiski end välja laulupidudele. See oleks ilus jõulukommente. On ju side lahkunutega üks jõuluaja põhilisi momente.

Neil muusikutel ja teistel, kel elu Eestimaal südamele olnud, võiks meie edust rõõmu olla. Usun, et ma ei eksin, arvates, et puhkpillimuusika võib vabal teistega konkureerida ka muudel üritustel, sh piiri taga.

Linda Metsjärvi

Hooldajatoetust hakkab maksma kohalik omavalitsus

2005. aasta 1. aprillist hakkab hooldajatoetust määrama ning maksma kohalik omavalitsus.

Selleks, et hooldajatoetust saaksid maksma hakata kohalikud omavalitsused, tunnustab Sotsiaalkindlustusamet esmalt kehtetuks senised hooldajatoetuse määramise otsused. Toetuse maksmise lõpetamisest teatab amet hooldajatele kaks kuud ette.

Pärast teate saamist tuleb puudega inimesel, tema eestkostjal või hooldajal pöörduda abi vajava isiku elukohajärgse kohaliku omavalitsuse sotsiaaltöötaja poole. Valla- või linnavalitsuse korraldab abivajaja toimetuleku sotsiaalteenuste, -toetuste või muu abi osutamise kaudu.

Alates aprillist võivad hooldajatoetust saada ka tööl käivad inimesed. Ka hakkab hooldajad hooldamise lõpetamisel võrselt tööl käinud inimesega saama töötü abiraha. Endiselt saavad hooldajad ravikindlustuse. Hooldajatoetust ei maksta raske ja sügava puudega inimestele.

Praegu saavad hooldajatoetust inimesed, keda kohalik omavalitsus on määranud raske või sügava puudega inimese hooldajaks. Neid on Eestis kokku ligikaudu 31 000. Toetuse suurus on sõltuvalt hooldatava puude raskusastmest kas 240 või 400 krooni kuus. 1. aprillist otsustab KOV toetuse suurus. Selle maksimiseks annab riik omavalitsustele üle kogu raha, mis Sotsiaalkindlustusametil kulub hooldajatoetuse maksmiseks.

Hooldajatoetuse maksmise korra muutmine teeb abi paremini kättesaadavaks ning annab kohalikele omavalitsustele rohkem võimalusi hoolekande korraldamisel. Omavalitsused on inimesele lähemal ja see aitab neil paremini, efektiivsemalt ja kiiremini hinnata inimese toimetulekut ning abi vajadust.

Abi vajadused tuleks läbi mõelda

Enne sotsiaaltöötaja poole pöördumist tuleks puudega inimesel endal hinnata oma toimetulekut ning mõelda, millistes tegevustes tal abi vaja läheb. Ja kas tal on konkreetsed soovid, kuidas peaks olema abistamine korraldatud. Kaaluda tuleks, kas ja millist kõrvalabi saab anda oma pere. Omavalitsuse poole võib muidugi pöörduda ka üksnes oma abi vajadust kirjeldades ja oodata lahendusettepanekuid sotsiaaltöötajalt.

Kui taotlus on kohaliku omavalitsusele esitatud, soovib sotsiaaltöötaja saada võimalikult palju teavet abivajaja ja tema vajaduste kohta. Selleks küsitakse ta inimest, tutvub tema elutingimustega ja uurib tema lähedaste arvamust. Taolist teabe kogumist ja olukorra analüüsi nimetatakse hooldusvajaduse hindamiseks.

Olenevalt sellest, millistes tegevustes puudega inimene täpselt abi vajab, võib teda abistada kas hooldaja, hooldustöötaja (koduleenu-

sed), isiklik abistaja või tugiisik. Uurida tasub ka kohaliku eitranspordi abivahendite, näiteks häiresüsteemide, pimedate juhtkoer ning päevakeskuste ja teistes hoolekandeaustustes pakutavate teenuste kohta.

Kuna hoolekande valdkonnas pole nii palju raha, et vastu tulla taotleja kõikidele soovidele, siis peab sotsiaaltöötaja hindamistulemuste analüüsimisel arvestama, et pakutav abi tagaks vähemalt inimväärse toimetuleku.

Kohaliku omavalitsuse poolt pakutav abi on eelkõige kokkuleppe küsimus taotlejaga ning tulemus peab rahuldama mõlemad pooli. Kui abi taotleja saab eitava vastuse või ei suudeta kokku leppida, siis võib abivajaja esitada vaide maavanemale. Maavalitsuses tutvutakse mõlema poole argumentide ja põhjendustega ning langetatakse otsus.

Kui puudega inimene pole kursis, milliseid toetusi ja sotsiaalteenuseid tema kodukohas pakutakse, siis nõustab teda sotsiaaltöötaja. Abi võib paluda ka näiteks sarnaste probleemidega inimeste eneseabigrupi algatamisel.

Sotsiaaltöötaja hindab abi vajadust

Enne sotsiaaltöötaja poole pöördumist on inimese tervisliku seisundit ja toimetulekut hinnatud juba nii perearst ja kui ka arstliku ekspertiisi komisjon. Sellest aga ei piisa hooldamise kavandamiseks. Kuigi nimetatud komisjon määratleb kõrvalabi vajaduse, puudub neil teave, mille põhjal kavandada inimese toimetuleku parandamist.

Vahel on vaja puudega või eaka inimese tervisliku seisundi ja toimetuleku abi kavandamisel korraga mitme spetsialisti abi. Selliseid nn raskemaid juhtumeid hindab ja analüüsib rehabilitatsioonikomisjon. Vastava teenuse saamiseks tuleb puudega inimesel endal pöörduda Sotsiaalkindlustusameti poole. Rehabilitatsioonikomisjon töötab välja rehabilitatsiooniplaani ning sotsiaaltöötajal, kelle poole abitaotleja pöördub, on võimalik sellest lähtuda. Eakate hindamist viivad läbi ka vanemate inimeste probleemidega hästi kursis olevad geriaatrilise hindamise meeskonnad.

Puudega või eaka inimese enda roll nende hindamiste juures on anda enda kohta võimalikult palju objektiivset ja asjakohast teavet – ainult nii jõuavad spetsialistid soovitud hooldus- või rehabilitatsiooniplaanini ja abitaotleja sobiva abini.

Kui kohalikud omavalitsused on kehtestanud hooldajatoetuse määramise korra, peaksid puuetega inimesed huvi tundma, millistel tingimustel ja millises suuruses tema kodukohas hooldajatoetust makstakse.

Marika Raiski,
Sotsiaalministeeriumi
meediaspetsialist

VASTUKAJA

Kas täielik tsensuur kohaliku lehe üle?

Aupaklikult ajaleheks nimetatud Tapa linna „Sõnumed“ on lasknud läbi apsaka, lastes enne avaldamist lugeda ja kommenteerida ajalehe toimetusele minu poolt üleantud artiklit, avaldades sealjuures samas lehes artiklit kriitiseeriva linnapea kommentaari.

Sellegipoolest vabandan minule rahvakoosoleku lõpus märkamatuks jäänud Tea Välgu ees. Reportaaplik artikkel oli aga kirjutatud eesmärgiga

juhtida tähelepanu üha stüvenevale tõsiasjale – rahva üksikõikuse kasvutendentsile omavalitsuse toimiva suhtes ja sellest tulenevalt vastuvõetud otsuste formaalsusele.

Koostöö ei ole aga paljalt bürokratlik seadusesäte, vaid rahva vaba tahte avaldus, mida kindlasti aktsepteeritakse kõikjal Euroopas, elatakse siis linnas või maal. Ei ole ju mingi uudis, et kõikjal on puudus mitte rahadest vaid kandvat

ideedest. Kui idee on korralik, leitakse selleks kindlasti ka vastavad fondid ja vahendeid.

Ideede kallal ei pea aga kindlasti pead murdma pensionil olev Tapa linna 7-aastase juhtimiskogemusega ekslinnapea, kelle arvamust ei ole kahjuks mingil põhjusel otseselt keegi võimulolijatest ka eelnevalt küsinud.

Raivo Raid,
Tapa ekslinnapea

"Sõnumed" toimetis selgitab

Käesolevas lehes avaldatud Tapa ekslinnapea Raivo Raidi kriitilises lugejakirjas "Kas täielik tsensuur kohaliku lehe üle?" toodud süüdistus ajalehe "Sõnumed" aadressil on kohatu. Raivo Raid kui ajalehe "Sõnumed" ekstoimetaja peaks olema kursis Eesti ajakirjanduseetika koodeksiga ja samas ka teadma mõiste "tsensuur" sisu.

Eesti ajakirjanduseetika koodeksi punkt 5.1. ütleb, et kui kellegi kohta avaldatakse tõsiselt süüdistusi, tuleks talle pakkuda kommentaari võimalust samas numbris. Punkt 5.2. täiendab, et vastulausega on õigus parandada avaldatud materjalis esinevaid faktivigu ja tsitaate. Vastulause tuleb avaldada viivit

teta ja märgataval kujul ilma toimetusepoolsete hinnanguliste kommentaarideta.

Eelpool öeldust lähtuvalt on "Sõnumed" toimetis püüdnud toimida nii varem kui ka konkreetselt R. Raidi artikli "Opsitsioon ühinemisprotsessis on hädavajalik" puhul. Arvestades seda, et ajaleht ilmub üle kahe nädala, on toimetis pidanud vajalikuks kriitikal vastata võimalust mööda juba samas lehes.

R. Raid pikaajalise lehetegemiskogemusega inimesena võiks teada ka seda, et artikkel, mille autor annab toimetusele, muutub sellest hetkest toimetuse omandiks, millega toimetis võib käituda vastavalt oma äranägemisele, lähtudes

üldtunnustatud moraalnormidest ja mitte rikkudes head ajakirjanduse tava.

Täie vastutusega võin kindlalt öelda, et Tapa linna ajalehes puudub ametnikepoolne tsensuur, rääkimata "täielikust" tsensuurist. Kui mõni artikkel on jäänud ilmumata, siis on see tulenenud toimetaja kutse-etiikast või artikli madalast tasemest ning küündimatusel, mitte aga kellegi keeldudest-käskudest.

Seega ei ole eelmises lehes tegu nn apsakaga, vaid on lähtutud tasakaalustatuse printsiibist.

Lugupidamisega
Heiki Vuntus,
ajalehe "Sõnumed"
tegevtoimetaja

Mälestuskilde ja uitmõtteid

Vorm ja sisu (järg)

Jätkame vormiveidruste maailmas.

USA teadlased on välja selgitanud, et 80% naistest ei ole oma kehaga rahul. Mõned eksperdid väidavad isegi, et kõik naised on mingil eteluperioodil oma kehaga pahuksis, see ei vasta moetööstuse standarditele. Seda "leevendamata" on üles ehitatud multimiljonidollari diiedi- ja iluravitööstus. Tulemuseks on see, et USA-s kannatab ametlikult tõsiste toimetishäirete all seitse miljonit naist ja tüdrukut, lisaks veel miljon meest. Leivad anoreksia ja buliimia! Nendega kaasnevad depressioon ja iseenese jälestamine (vihkamine). Ainult keha ja rõivastumine! Kõlbelisus ja haritus on kuskil tagaplaanil. Kui sellest üldse mingit numbrit tehakse!

Mõned asutused on läinud oma vormiliste ettekirjutustega isegi nii kaugele, et nõuavad töötajatelt lumivalgeid terveid hambaid ja ameerikalikku teeseldud naeratust. Et siis kliendile mesimagusalt kärbeid pähe ajada! Ka meil.

Kui Marite Kallasma lahkus teledirektori ametist, siis ütles ta oma intervjuus Urmo Soonvaldile: "Helistatud on igasuguste asjade pärast. Küll ei meeldi kraelõige või pluus. Kui inimene üldse võtab vaevaks helistada, siis just selliste asjade pärast." ("Õhtuleht", 17.07.04) Informatsiooni edastamine on teisejärguline!

Omaette moedemonstratsiooniks on muidugi ilmteated televisioonis, olgu kanal missugune tahes. Esiplaanil on ikka teadustaja pidevalt uuendatav munder. Mahukas informat-

sioon ilma kohta siin ja mujal, täna ja lähemal ajal, libiseb silmade eest kiiruga läbi nagu muuseum. Mõnes riigis tulevad teadustajad ekraanile isegi poolalasti, et asja huvitavamaks teha. Küllap jõuame meiega neile järele! Oleme ju edukad õpilased igal alal.

Hunte on sigenenud Eesti metsadesse pea sama palju kui Põhjasõja ajal. Nad on murdnud juba üle saja lamba. Hukkunud koerte arvu ei teagi. Ja murravad edasi! Hunte küttida aga enam ei saa, sest eurolimiit on läbi. Las sigivad, kuni tulevad ka inimestele kallale! Peasi, et eeskirjad on täidetud. Erandeid naljalt tegema ei hakata.

Ei eurodirektiividega naljatada ei saa, seda näitab ilmekalt lihtinimesele arusaamatu suhkrukandaal, mis kestab juba terve aasta. Miljardikroonine trahv ripub Eestimaa kohal nagu Damoklese mõök. Riigikogu arutab, ministrid ja muud asjamehed käivad Brüsselis "kohvil" ja trahvisummat vähemaks kauplemas. Valitsuse saamatuse tõttu olevat suhkruvarud Eestis kasvanud ohtlikult suureks, mistõttu Euroopa Liit peab seda nüüd pidevalt jälgima. Räägitakse isegi suhkru hävitamisest?! Kisub kohtuskäimise poole. "Postimees" (24.04.04) küll lohutab inimesi, et eraisikute suhkruvarusid veel ei kontrollita ja nende eest trahvi ka ei tehta. Aga kust see miljard siis ikka võetakse? Ja milles on asja tuum (sisu)?

Oleks nagu turumajandus, aga nagu poleks ka!

(järgneb)
Lembit Joorits

TEATED - KUULUTUSED - TEATED - KUULUTUSED

Üürile anda
1-toaline kõigi
mugavustega korter
Turu tn.
Tel 5193 9775.

POSTITEENUSED
D2D
DOOR TO DOOR

Postifirma
D2D OÜ
otsib
kohusetundlikku ja
arenemisvõimelist
LINNAJUHTI,
kelle ülesandeks oleks
kvaliteetse
kojukaandeteenuse
organiseerimine
Tapa linnas.

Tulevane linnajuht peaks
olema FIE või juriidiline
isik. Garanteerime
püsitasu, millele
sõltuvalt töömahust
lisanduvad kulutatu ja
tükitasud.
CV palume
saata aadressil
personal@d2d või D2D
OÜ, Lastekodu 41A,
Tallinn 10144
märgusõna "Linnajuht"

Tapa muuseumis
(1. Mai pst 34)

avatud näitus

Kalendrid läbi aegade

100 aastat Tapa kalendri
esmailmumise

Muuseum on avatud
T, N 10–12, 14 - 18;
L 10–14

Telefon 322 0060

KIRIKUKONTSERT

Laupäeval, 8. jaanuaril kell 16 Tapa Jakobi kirikus
HINGEMUUSIKA 5. kontsert

Esinevad:

**Urve
Tauts**
metosopran

**Kadri
Ploompuu**
orel

30. jaanuaril kell 11 toimub

**EELK Kadriina Katariina Koguduse
täiskogu koosolek**

koguduse nõukogu liikmete valimiseks.
Ootame aktiivset osalust!

UUED LINNAKODANIKUD

Kairit Aliste 15.12.2004

Robin Gregor Müntser 13.12.2004

Kert Allsoo 21.12.2004

Martin Urbas 22.12.2004

MEIE HULGAST ON LAHKUNUD

Alvar Kullang 18.10.1970 - 23.12.2004

Ella-Melita Stock 30.08.1918 - 26.12.2004

Tšeslava Peralaan 20.05.1931- 02.01.2005

Tapa linna ajaleht Sõnumed

Roheline tn 19, Arenduskoda

Lehe tellimine ja üldinfo – tel/faks 322 0026.

Ajalehte saab lugeda – www.tapa.ee/arenduskoda/ajaleht,

e-post: arenduskoda@tapa.ee, heiki@tapa.ee

Toimetaja Heiki Vuntus – tel 322 0026, mobiil 5648 5208

Küljendaja Liina Kald – tel 322 0023, mobiil 528 7998

Trükitud trükikojas Agur – Pikk 16, Rakvere, tel 322 3999

Trükiarv 600. Leht ilmub kaks korda kuus.

Kuulutuste vastuvõtt Roheline tn 19, E-R kella 9–16.

Toimetusel on õigus kirju ja teisi kaastõid nende selguse

huvides toimetada ning lühendada.

**Et hoida ära arusaamatusi, peab lehematerjal
olema toimetuses hiljemalt lehe ilmumise nädala
teisipäeval kell 10.**